

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії

В.С. Пономаренко

2020 р.

ПРОГРАМА

вступного іспиту

зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
(шифр та назва спеціальності)

третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
здобувач ступеня доктора філософії (PHD)

Харків, 2020

Фахове вступне випробування - іспит зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» є комплексним і включає теоретичну (три теоретичні питання) частину в межах галузевих стандартів вищої освіти України з підготовки магістрів, спеціалістів у галузі знань 29 «Міжнародні відносини».

Завдання цього фахового випробування складено з метою виявлення компетентностей (знань, вмінь, навичок) (табл. 1), якими володіє кандидат на вступ до аспірантури для підготовки на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з метою здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини».

Таблиця 1

Основні компетентності, якими повинен володіти магістр (спеціаліст) за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»

Компетентності
Загальні:
Досконале володіння українською та іноземними мовами з метою здійснення наукової комунікації, міжнародного співробітництва, відстоювання власних наукових поглядів
Обізнаність та розуміння філософсько-світоглядних засад, сучасних тенденцій, напрямків і закономірностей розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин в умовах глобалізації й інтернаціоналізації
Володіння загальною та спеціальною методологією наукового пізнання, застосування здобутих знань у практичній діяльності
Опанування навичок ініціювання та виконання експериментальних наукових досліджень
Генерування нових ідей (креативність), абстрактне мислення, вміння пристосовуватись до нових умов та ситуацій
Здатність спілкуватися з різними цільовими аудиторіями, використовуючи відповідну лексику, методи, техніки та прийоми
Застосування сучасних інформаційних і комунікаційних технологій, включаючи методи отримання, обробки та зберігання наукової інформації
Удосконалення педагогічної майстерності, педагогічної техніки, професійних вмінь майбутніх вчених, викладачів вищої школи

Компетентності
Спеціальні (професійні, фахові):
- Спроможність аналізувати, оцінювати та порівнювати різноманітні теорії, концепції та підходи з предметної сфери наукового дослідження, робити відповідні висновки, надавати пропозиції та рекомендації
- Здатність визначати доцільність використання інструментів та методів дослідження проблем, явищ та процесів у сфері світового господарства та міжнародних відносин.
- Здатність розуміти системну сутність та економіко-політичну природу основних категорій світового господарства та міжнародних економічних відносин
- Здатність усвідомлювати роль та вплив інформаційно-інноваційних, конкурентних, міжкультурних факторів розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин, враховувати у дослідженнях.
- Здатність до розроблення та застосування інноваційних принципів та підходів до вирішення проблем в галузі світового господарства та міжнародних економічних відносин.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ З ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Екзаменаційний білет з фахового випробування включає три теоретичні питання рівнів складності:

1. - проблемне теоретичне питання;
2. - теоретико-практичне питання;
3. - теоретико-практичне питання.

Рекомендований розподіл балів відповідно до рівня складності завдань у білеті з фахового випробування наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Рекомендований розподіл балів відповідно до рівня складності завдань у білеті з фахового випробування

Рівень складності	Кількість контрольних завдань		Кількість балів за одне завдання	Розподіл балів в одному білеті	Різновид завдань
	проблемне теоретичне питання	теоретико-практичне питання			
I. Рівень складності	1	-	40	40	Розуміння теоретичних основ, демонстрування знань сучасного стану питання, тенденцій та перспектив його розвитку
II. Рівень складності	-	1	30	30	Розуміння теоретичного змісту та прикладних аспектів питання
III. Рівень складності	-	1	30	30	

Загальна оцінка з фахового випробування становить максимум 100 балів.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ З ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Екзаменаційний білет з фахового випробування включає три теоретичні питання рівнів складності:

1. - проблемне теоретичне питання;
2. - теоретико-практичне питання;
3. - теоретико-практичне питання.

Рекомендований розподіл балів відповідно до рівня складності завдань у білеті з фахового випробування наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Рекомендований розподіл балів відповідно до рівня складності завдань у білеті з фахового випробування

Рівень складності	Кількість контрольних завдань		Кількість балів за одне завдання	Розподіл балів в одному білеті	Різновид завдань
	проблемне теоретичне питання	теоретико-практичне питання			
I. Рівень складності	1	-	40	40	Розуміння теоретичних основ, демонстрування знань сучасного стану питання, тенденцій та перспектив його розвитку
II. Рівень складності	-	1	30	30	Розуміння теоретичного змісту та прикладних аспектів питання
III. Рівень складності	-	1	30	30	

Загальна оцінка з фахового випробування становить максимум 100 балів.

ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

**Третій (освітньо-науковий) рівень
здобувач ступеня доктора філософії
Спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини
(шифр та назва)**

**ВСТУПНИЙ ІСПИТ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1**

1. Світове господарство як специфічне явище економічного життя.
2. Галузева структура світового господарства та формування глобальної технологічної піраміди.
3. Міжнародна торговельна політика та її інструменти.

Голова предметної комісії _____ І.

П. Отенко

ПЕРЕЛІК ЗМІСТОВНИХ ПИТАНЬ

1. Світове господарство як специфічне явище економічного життя.
2. Тенденції розвитку світового господарства та їх еволюція в історичній ретроспективі.
3. Закономірності розвитку світового господарства.
4. Методологічні засади дослідження світового господарства.
5. Інструменти аналізу світової економіки та міжнародних економічних відносин.
6. Міждисциплінарний характер дослідження міжнародної економіки.
7. Зародження та еволюція теорій міжнародної економіки.
8. Міжнародні економічні відносини і проблеми розвитку.
9. Теоретичні концепції економічного розвитку.
10. Глобальні економічні проблеми міжнародної безпеки.
11. Тіньова економіка та її вплив на безпеку бізнес-середовища.
12. Еволюційні етапи розвитку світового господарства.
13. Послідовність та еволюційні етапи розвитку системи міжнародних економічних відносин.
14. Особливості міжнародного економічного розвитку в умовах становлення постіндустріальної цивілізації.
15. Головні причини тінізації економічної системи.
16. Економічний ризик в міжнародному бізнес-середовищі. Види, можливості передбачення та запобігання.
17. Міжнародне економічне середовище як чинник розвитку міжнародних економічних відносин.
18. Конкуренція на міжнародних ринках
19. Конкуренція. Види, методи конкуренції та її функції в міжнародному бізнесі.
20. Чинники формування міжнародної конкурентоспроможності компанії.
21. Особливості сучасної конкуренції
22. Чинники формування міжнародної конкурентоспроможності компанії
23. Культура в глобальному бізнес-середовищі
24. Основні аспекти управління людськими ресурсами
25. Стратегічне партнерство в міжнародному бізнес-середовищі: види та організаційні форми.
26. Промисловий сектор світового господарства
27. Сучасний стан та еволюція сфери послуг світового господарства
28. Сучасний стан та еволюція сфери послуг світового господарства
29. Теорія стадій зростання У. Ростоу як інструмент аналізу стану на перспектив розвитку галузевої структури національних економік
30. Корпоративна та національна бізнес-культури. Сутність, відмінності, взаємозв'язок
31. Галузева структура світового господарства та формування глобальної технологічної піраміди
32. Міжнародний менеджмент та системний підхід
33. Стратегічний аналіз та його інструменти.
34. Основні аспекти управління людськими ресурсами
35. Соціалізація бізнесу
36. Глобальні дослідження національних культур Г. Хофстеда, Р. Инглхарта, Ш. Шварца,

Ф. Тромпернаарса та використання їх результатів в міжнародній взаємодії.

37. Міжнародні стандарти системи менеджменту та базові принципи
38. Методологія міжнародного маркетингу, його сучасний інструментарій.
39. Логістика в міжнародному бізнесі: мета, завдання, функції
40. Основні підходи до класифікації національних економічних систем
41. Інституційні засади устрою національних економічних моделей.
42. Інноваційний менеджмент.
43. Моделі розвитку національних економічних систем.
44. Аналітичний інструментарій прийняття рішень: бізнес-аналіз, бенч-маркінг, веб-аналіз
45. Інтернаціоналізація маркетингової діяльності
46. Концепція глобального маркетингу
47. Міжнародні маркетингові комунікації: методи, інструменти
48. Маркетингові стратегії
49. Міжнародна інформація та її розвиток
50. Інтелектуалізація світогосподарського розвитку та міжнародний науково-технологічний обмін.
51. Інформаційний ресурс та його складові
52. Глобальні мережні комунікації та їх вплив на прийняття управлінських рішень
53. Рівні регіональної інтеграції та її стан в сучасному світі. Міжрегіональна інтеграція
54. Специфіка та особливості міжнародного ринку технологій
55. Державна науково-технічна політика
56. Глобальні проблеми та виклики економічного розвитку
57. Інтеграція України в світовий економічний простір
58. Соціальні виміри глобального економічного розвитку
59. Міжнародна торгівля: історія становлення, суть та значення.
60. Форми та методи міжнародного торговельно-економічної взаємодії
61. Міжнародна торговельна політика та її інструменти.
62. Стан, тенденції та перспективи розвитку світового ринку товарів і послуг.
63. Україна в міжнародній торгівлі. Стан та перспективи розвитку
64. Людські ресурси, міжнародна трудова міграція, формування та тенденції розвитку світового ринку праці
65. Мотивація і форми міжнародного руху капіталу
66. Теорія та практика міжнародного бізнесу, його сучасні форми
67. Теорії міжнародного бізнесу та їх еволюція
68. Міжнародне підприємництво та бізнес. Моделі підприємницької поведінки.
69. Міжнародні організації та глобальна інституалізація.
70. Міжнародні кредитні відносини та їх регулювання.
71. Світовий фінансовий ринок, тенденції та закономірності розвитку його структури як чиннику періодичних глобальних фінансових криз.
72. Міжнародні фінансово-кредитні організації та їх роль в глобальній економіці.
73. Геоекономічна стратегія України та її регіонально-інтеграційні пріоритети.
74. Конкурентоспроможність України: рейтинги та перспективи.
75. Відкритість економіки. Показники вимірювання рівня відкритості.
76. ВВП України: динаміка, фактори.

77. Зовнішньоторговельні та інвестиційні партнери України.
78. Стан та динаміка розвитку національної інноваційної системи.
79. Фактори креативної організації управління: технопарки, технополіси, бізнес-інкубатори, стартапи.
80. Венчурний капітал та його форми.
81. Інноваційна діяльність та її стан в Україні.
82. Стратегії міжнародної економічної діяльності України, розвиток і диверсифікація її форм.
83. Економічна дипломатія.
84. Інститути спільного інвестування в міжнародному бізнесі.
85. Валюта, валютні відносини, світова валютна система та її еволюція.
86. Світові валютні ринки і валютні операції.
87. Валютна політика і теорії валютного курсу.
88. Форми та системи міжнародних розрахунків.
89. Динаміка платіжного балансу України та проблеми конвертованості національної валюти.
90. Сутність, зміст та основні етапи глобалізації як фактору розвитку.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Авдокушин Е.Ф. Маркетинг в международном бизнесе: Учеб. пособие. - М.: Издательский дом «Дашков и К⁰», 2002. - 196 с. Акулич И.Л. Международный маркетинг: учебник для студ. вузов / И.Л. Акулич. - 2-е изд. - Минск: БГЭУ, 2007. - 320 с.
2. Алексунин В.А. Международный маркетинг. Учебное пособие. - М.: Издательский дом «Дашков и К⁰», 2000. - 160 с.
3. Алешина И.В. Культурные вариации в вербальных и невербальных коммуникациях / И. Алешина // Элитариум: Центр дистанционного образования [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://www.elitarium.ru/2007/10/22/variacii_v_kommunikacijakh.html.
4. Амблер, Т. Практический маркетинг: учебник/ Т. Амблер — СПб.: Издательство «Питер», 2010. — 400 с.
5. Байе М.Р. Управленческая экономика и стратегия бизнеса: Учеб. Пособие для вузов/Пер. с англ. Под ред. А.М. Никитина. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 1999.-743 с.
6. Безопасность жизнедеятельности. Современный комплекс проблем безопасности : учебно-методическое пособие для учреждений профессионального образования. / Л. М. Власова, В. В. Сапронов, Е. С. Фрумкин и др. - М. : Изд. "Русский журнал", 2004. - 110 с.
7. Безпека людського розвитку: економіко-теоретичний аналіз : монографія / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. [за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко]. - Х. : Право, 2010. - 448 с.
8. Беленов О.М. Практикум по международному маркетингу / О.Н. Беленов. - 2-е изд. - М.: ФЛИНТА: Наука, 2012. - 224 с. [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://books.google.com.ua/books?isbn=5457400719>
9. Большаков Б. Е. Мировой кризис и стратегия устойчивого развития / Б. Е. Большаков // Вестник РАЕН. - 2009. - № 3. - С.59-70.
10. Бруданина Г.А., Бусарина Ю. В. Система маркетинга внешнеэкономической деятельности страны [Электронный ресурс] - 2014. - Режим доступа: <http://elibrary.ru/item.asp?id=21495372>
11. Бэттлер А. Национальные интересы, национальная и международная безопасность / А. Бэттлер // ПОЛИС. - 2002. -№ 4. - С. 146-158.
12. Власюк О. С. Теорія і практика економічної безпеки в системі науки про економіку. Нац. ін-т пробл. міжнар. безпеки при Раді нац. безпеки і оборони України./ О. С. Власюк. - К. : 2008. - 48 с.
13. Геополитика и национальная безопасность. Словарь основных понятий и определений / под ред. В. Л. Манилова. - М. : Друза, 1998. - 256 с.
14. Гоголь Г.П. Міжнародний маркетинг: Навч посібник. - Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2004. - 148 с.
15. Горбулін В. П. Системно-концептуальні засади стратегії національної безпеки України / В. П. Горбулін, А. Б. Качинський. - К. : ДП «НВЦ «Євроатлантикінформ», 2007. - 592 с.
16. Гринів Л. С. Національна економіка : навч. посіб. / Л. С. Гринів, М. В. Кічурчак. -

Львів : Магнолія 2006, 2008. - 464 с.

17. ИНКОТЕРМС-2010 / INCOTERMS-2010 [Електронний ресурс]. - Режим доступа: <http://pact.com.ua/incoterms.html>
18. Канищенко О.Л. Міжнародний маркетинг: Теорія і господарські ситуації: Навч. посіб. - 2-ге вид., переробл. - К.: ІВЦ «Видавництво «Політехніка»», 2004. - 152 с.
19. Карпова С.В. Практикум по міжнародному маркетингу - 2-е изд. М.: Кнорус, 2013. — 200 с. [Електронний ресурс]. — Режим жоступа: <https://books.google.com.ua/books?isbn=5392137962>
20. Климович Л.А. Практикум по міжнародному маркетингу — Минск: БГУ, 2008. - 96 с.[Електронний ресурс]. - Режим доступа: <http://www.twirpx.com/file/1183032/>
21. Коровський, А. В. Еволюція людського фактора економіки та проблеми його формування - Київський національний економічний університет. - К. : КНЕУ, 2004.
22. Ламбен Жак-Жак. Менеджмент, ориентированный на рынок./ Перевод с англ. под ред. В.Б.Колчанова - Спб.: Питер, 2005. - 800 с.
23. Лисица Н.М., Рогожин В.Д., Юрченко В.В. Международный маркетинг: Учебное пособие. - Х.: Издательский дом «ИНЖЕК», 2004. - 176 с. Липов В. В. Міжнародна економіка. - Х.: ИНЖЭК, 2005. - 408 с. Гриф МОН.
24. Липов В. В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Модуль 1. Світова система господарювання. Навчально- практичний посібник. - К. : Професіонал, 2008. - 368 с. Гриф МОН
25. Липов В. В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Модуль 2. Міжнародні ринки та форми міжнародної економічної взаємодії. Навчально-практичний посібник. - К.: Професіонал, 2008.-368 с.. Гриф МОН
26. Липов В. В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Практикум. Навчально-практичний посібник. - К. : Професіонал, 2009. - 336 с. Гриф МОН
27. Липов В.В. Міжнародна економіка: структурно-цивілізаційні основи розвитку. - Х.: Вид-во ХНЕУ, 2007. - 208 с.
28. Ліпкан В. А. Безпекознавство : навч. Посіб. / В. А. Ліпкан. - К. : Вид- во Європ. ун-ту, 2003. - 208 с.
29. Ліпкан В. А. Національна безпека України : навч. посіб. 2-ге видання. / В. А. Ліпкан. - К. :КНТ, 2009. - 576 с.
30. Льюис Р. Д. Деловые культуры в международном бизнесе. От столкновения к взаимопониманию: Пер. с англ. - М.: Дело, 2001. - 448 с.
31. Мініатлас людської безпеки. Miniatlas of Human Security. - Washington : The World Bank; HSRP, 2008. - 64 p.
32. Наливайко А.П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрямки розвитку: Монографія. - К.:КНЕУ, 2001.-227 с.
33. Отенко І.П. Розвиток компетенцій підприємства на основі стратегічних знань: Монографія. І.П Отенко, О.С. Преображенська. – Х.: ВД «ИНЖЕК», 2012. – 272 с.

34. Отенко І.П. Стратегічна компетентність підприємства: підходи, концепції, методичне забезпечення: Монографія / І.П. Отенко, О.О. Порожняк. Х.: ВД «ІНЖЕК». - 2014. - 368 с.
35. Отенко І. П. Стратегічні пріоритети підприємства. Наукове видання. Харків: Вид. ХНЕУ, 2008.
36. Політологія [Текст] : навч. посіб. / [М. П. Гетьманчук та і т.] : за заг ред. д-ра іст. наук, проф. М. П. Гетьманчука. - К. : Знання, 2011. - 115
37. Пономаренко В. С. Экономическая безопасность региона: анализ, оценка, прогнозирование / В. С. Пономаренко, Т. С. Клебанова, Н. Л. Чернела. Х. : ИД «ИНЖЭК», 2004 - 144 с.
38. Портер Майкл Є. Конкуренція: учеб. Пос. ; Пер. С англ. / Майкл Є. Портер. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2000. – 496 с.
39. Ситник Г. П. Безпека держави крізь призму особливостей сучасного етапу цивілізаційного розвитку [Електронний ресурс] / Г. П. Ситник. - Режим доступа : <http://nationalsecurity.org.ua/category/library>
40. Хэмел Г. Стратегическая гибкость: Пер. с англ. Г. Хэмел. К. Прахалад, Г. Томас, Д. О'Нил. - СПб.: Питер, 2005. - 384 с.
41. Шевченко Л.С., Гриценко О.А., Камінська Т.М., Макуха С.М. та ін. Міжнародна економіка. Навчальний посібник. - Х.: Право, 2012. – 256 с.

Голова предметної комісії

Отенко І.П.